

The Jewish Attitude to Time

By: [Nachum Amsel](#)

**Adapted by Nachum Amsel
from his book “The Jewish Encyclopedia of Moral and Ethical Issues”
All sources in the original Hebrew are found at the end of this analysis**

TIME

All things on earth, be they animate or inanimate, are affected by time. However, only man is keenly aware of time. While animals may react instinctively to a time or seasonal change, only human beings are conscious of time's passage and actually measure time. People constantly mark the passage of time with celebrations, whether it be a New Year's eve party, an anniversary or a birthday. Calendars measuring days and years or clocks calibrated to be accurate to the millisecond help guide man's daily and non-daily activities. The hourly chimes on watches, the date needed on every check or the pressure to be on time for an appointment all attest to man's acute awareness of the concept of time. In addition, man is the only creature in which time can be a subjective concept. While time can seem to pass by very quickly during an interesting or intense activity, the same interval can seem painfully slow if the activity is boring.

Yet, as much as man is uniquely aware of time in comparison to other creatures, the concept of time for the Jew takes on added significance. The Jew's sensitivity to time is much greater than that of all other people. Time in Judaism serves a specific and unique religious function.

THE HOLINESS OF TIME IN JUDAISM

The very first mention of the concept of holiness in the Torah is related to the concept of time, the Shabbat.¹ Thus, very early in the Torah, Judaism establishes and demonstrates that holiness in time is very significant in Judaism, and is holier than another concept, the holiness of place. Most other religions do have a concept of holiness of place, as does Judaism, which designates many physical areas as holy,² including the land of Israel, the city of Jerusalem and the area of the Holy Temple. And yet, time is holier than all of these. That is why the holiest Jewish place, the Temple or Tabernacle, could not be constructed on the Sabbath,³ based on the juxtaposition of Shabbat laws in the middle of laws about the Tabernacle's construction and its mention again later on,⁴ as well as their connection in a reference to both types of holiness in one verse.⁵ This demonstrates the superiority of holy time to holy place in Judaism.

Why is this so? What makes holiness of time a "higher" holiness than holiness of space? Holiness of place is limited to a specific area. Once a person leaves that holy area, it no longer engulfs the person. The holiness of time, like the Shabbat and Festivals, is all around an individual, and he or she cannot escape it. Thus, holiness of time totally envelops an individual. In addition, holiness of time is a more spiritual concept than holiness of place. Time is less tangible than place and cannot be seen (only the effects of time can be seen). Therefore, time is closer to the unseen spirituality of God than a physical hallowed site. There is a further advantage of holy time for the Jew. While different places separate Jews all over the earth, the holiness of time, such as on Shabbat, unites and unifies the entire Jewish people on the planet, as all Jews, though unseen, are able to celebrate Shabbat together (for most of the day), despite all other separations.

Even within the holiest Jewish place, the Temple, the items called holy were, by definition,

¹ Genesis 2:3

² Mishne Klayim 1:6-9

³ Exodus 31:12-14

⁴ Exodus 35:1-3

⁵ Leviticus 19:30

Time

all affected by the concept of time. Thus, each sacrifice was given a specific time limit (such as two days and one night), after which it would no longer be holy. The holy Show Bread had to be changed at precisely the same time on Friday, exactly one week after it was placed in the Temple. The holy gifts of grain, such as the *Maaser Sheni*, the Second Tithe, had a time limit in which the grain had to be brought to Jerusalem and eaten. Therefore, even the holiness of place was affected and enhanced by the holiness of time.

IMPORTANCE OF TIME TO THE JEW

The very first commandment given to the Jewish people as a nation related to time. It was the Jews, not God, who were commanded to declare the New Moon each month, through the High Court, thereby setting up the Jewish calendar and designating the specific day of all the holidays each year.⁶ There are six events which Jews are commanded to remember daily, each based on a specific Torah verse: remembering the Exodus from Egypt,⁷ remembering the receiving of the Torah at Mount Sinai,⁸ remembering the vicious attack of Amalek upon the Jewish people,⁹ remembering the sin of the Golden Calf,¹⁰ remembering Miriam and her greatness,¹¹ and remembering the Shabbat.¹²

More than these six daily remembrances, the entire Jewish week is a function of time vis a vis the Shabbat. Instead of specific names of the days of the week such as Monday, Tuesday, etc., the names in the Jewish calendar are, beginning with Sunday, the First Day, Second Day, etc. This is really an abbreviation of the First Day towards Shabbat, the Second Day towards Shabbat, etc. which is recited in its full expression in the specific Psalms which the Levites said in the Holy Temple on the different days of the week.¹³ In fact, the week is divided by Jewish law in relation to the Sabbath. The Talmud¹⁴ states that Sunday, Monday and Tuesday are days tied to the previous Shabbat, while Wednesday, Thursday and Friday are days tied to the upcoming Shabbat. It is for this reason that one may say the Havdala service for the previous Shabbat until Wednesday.¹⁵ Thus, the first three days of the week still officially belongs to the last week while the days beginning with Wednesday officially belong to the coming Shabbat.

Human beings generally remember events of the past, recalling the highlights accompanied by good or bad feelings. To the Jew, however, remembering is not enough. In remembering, the Jew must actually re-experience an event. Thus, Jews recite on Passover evening¹⁶ that in each generation each Jew must see himself as if he or she personally went out of Egypt. Specifically,

⁶ Sefer Hachinuch, Mitzvah #4

⁷ Deuteronomy 16:3

⁸ Deuteronomy 4:9-10

⁹ Deuteronomy 25:17-19

¹⁰ Deuteronomy 9:7

¹¹ Deuteronomy 24:9

¹² Exodus 20:8

¹³ These psalms are recited daily from the prayer book, found at the end of the morning *Shacharit* prayer service.

¹⁴ Gittin 77a

¹⁵ Shulchan Aruch, Orach Chaim 269:6

¹⁶ Passover Hagaddah, between the drinking of the first and second cups of wine

Time

regarding the slavery in Egypt, this particular experience must not only be remembered, but it must affect the Jewish personality in many of his or her activities. Thus, remembering the Egyptian experience is tied to Jewish behavior with a stranger in the community¹⁷ (see chapter on Prejudice by Jews) as well as the manner in which the Jew should experience the Shabbat.¹⁸ It may be said that this concept of re-experiencing Egypt should be extended to all experiences in Jewish history. Thus, remembering for the Jew must impact on his or her psyche and character, concretely affecting Jewish actions. Jewish sensitivity for all time is affected by remembering the Egyptian experience and other experiences in Jewish history that might have a similar impact.

JEWISH PAST, PRESENT AND FUTURE

Judaism is the only religion and nation that begins and ends its holy volumes and history book with the beginning and end of time. The very first word in the Torah is *Beraishit*, "In the Beginning," a concept of time. Most nations begin their history books with the birth of their nation or the ascension of the first leader of that nation. Jews begin their book and their history, the Torah, with the very beginning of time itself, in order to make the Jews themselves and the other nations aware from where and how Judaism eventually emerged.¹⁹ The conclusion of their book, the final verses of the Bible,²⁰ speak about the end of time, the Messianic times, when Elijah will usher in a utopian era of peace. Thus, the Jewish Bible begins with the beginning of time and ends with end of time, spanning the gamut of human existence. The present, therefore, is meant to bridge the past with the ideas of how to attain the ultimate future at the end of time. Thus, the Jew is keenly aware of where he came from and where he is going. The Torah and its commandments tell the Jew how to get there.

This idea is also demonstrated from the classical Hebrew language. There is no real present tense in classic Hebrew. Later in history, when it became necessary, grammarians took the noun and converted it into present tense. Thus, originally the Hebrew words such as *Shomer*, *Shomeret* meant only a male and female watchman. Since there was no present tense, these same words were later (and today) also used for the terms "He is watching" and "She is watching." Why was this so -- a language without a present tense? It is because there really is no present tense in and of itself in Judaism, as all actions are tied both to the past and to the future, unable to stand independently in the present. Consequently, the language itself attests to the uniqueness of Judaism and time, tying all present actions both to the past and the future.

Judaism is also the only religion that makes a specific blessing on the concept of time, the *She-hechyanu*, which is recited on any momentous occasion and thanks God for letting the person live to experience this particular event in time. In the prayers,²¹ Jews also bless God for sanctifying the people of Israel and sanctifying time.

¹⁷ Exodus 22:20, Exodus 23:9, Leviticus 19:34 Deuteronomy 10:19

¹⁸ Deuteronomy 5:15

¹⁹ See Rashi commentary on Genesis 1:1 which asks this very question, and see commentaries on Rashi's answer for a full understanding of this concept

²⁰ Malachi 3:23-24

²¹ Musaf Festival Service Silent Prayer

Time

A SENSE OF TIME INDICATES FREEDOM

According to Rabbi Soloveitchik,²² the reason that a slave cannot testify in a Jewish court²³ is that a slave has no real sense of time, an essential element of testimony. Since each day for the slave is precisely the same and there is little hope for the future, hope and anticipation, time is not dynamic and special for this person. A free individual is uniquely conscious of the concept of time. That is why, in transforming the Jewish people from a slave mentality in Egypt into a free nation, God had to make the Jews keenly aware of time in the commandments He gave them prior to leaving Egypt. The first Mitzvah given to the people in Egypt, as noted above, was the setting up of the Jewish calendar.²⁴ The lamb taken for the Paschal sacrifice had to be selected on a specific day, the tenth of the month of Nisan,²⁵ sensitizing the Jews to that specific time. The people were also commanded to sacrifice it at a specific time during the day, in the afternoon.²⁶ Even the actual eating of the sacrifice was related to time, as God commanded the people to eat the Paschal lamb in a state of haste and in readiness -- loins girded, shoes on the feet and staff in hand.²⁷ Only a free person could have this sense of anticipation to leave, expectation related to time. Finally, the Jew had to be sensitive to complete the eating before morning.²⁸ Thus, the entire preparation and eating of the Paschal sacrifice sensitized the Jewish people to time and helped them attain a sense of freedom.

This sense of freedom and sensitivity to time extends beyond the Passover experience. There is a concept of urgency and of "rushing" to perform commandments. Judaism lauds the person who gets up especially early to do a Mitzvah as soon as possible,²⁹ based on the Torah verse³⁰ describing Abraham, who arose especially early to fulfill God's word in readiness to sacrifice his son Isaac. Therefore, it is customary to try to do a time-bound Mitzvah as early as possible, such as performing a Brit Milah (ritual circumcision) as early as possible in the morning of the eighth day of a baby boy's life.³¹ In addition, the failure to do a Mitzvah at its earliest time is also looked down upon in Judaism, as it says³² that a Jew who has the opportunity to do a Mitzvah should not let it go by and "turn Matzah into Chametz," i.e. a Mitzvah into a sin. Therefore, a Jew is constantly demonstrating his or her freedom in the way he or she performs commandments on a daily basis.

EVENTS ARE TIED TO TIME

Judaism believes that the day itself, the time, sets the mood for the events that will take place on that particular day.³³ A day of merit in Jewish history becomes a time for propitious events, just as a day designated for misfortune will, in itself, help initiate events that occur on the particular day

²² Reflections of the Rav, ed. Abraham Besdin (Jerusalem, World Zionist Organization, 1979), pp. 198-199

²³ Maimonides, Hilchot Edut 9:7

²⁴ Exodus 12:2

²⁵ Exodus 12:3

²⁶ Exodus 12:6

²⁷ Exodus 12:11

²⁸ Exodus 12:10

²⁹ Rosh Hashana 32b

³⁰ Genesis 22:3

³¹ Shulchan Aruch, Yoreh Deah 262:1

³² Pesachim 68b

³³ Taanit 29a

Time

to cause misery to the Jewish people. The best example of the latter in the Ninth Day of Av. In the desert, this was the day (night) in which the Jews despaired and cried (for no reason) after the spies returned and told the people not to enter the land of Canaan. Since the Jews sinned on this particular day, this specific day was designated as a future day of tragedy for the Jewish people.³⁴ The list of tragic Jewish events that occurred on this day is quite long. Both Holy Temples were destroyed on this day, tens of thousands of Jews were killed in Betar as the Bar Kochba rebellion was crushed on this day, Turnus Rufus plowed the area of the Temple on this day as well.³⁵ Much later in Jewish history, World War I began on Tisha B'av (the Ninth of Av), a war in which more Jews died on both sides than all the Jews who died in all of the Israeli wars of the past fifty years. Thus, this day Tisha B'av in and of itself was a day of Jewish tragedy for Jews. In a similar manner, the seventeenth day of Tammuz was a day that marked specific disasters in Jewish history, beginning with the sin of the Golden calf. Among the other misfortunes befalling with Jewish people on this day were the cessation of the daily Temple sacrifice, the breaching of the walls of Jerusalem by the enemy and the erection of an idol in the Temple.³⁶ On a more positive note, there are days in the year that are propitious for the Jewish people. Because on the tenth of Nisan, Moses brought down the second set of Tablets and attained atonement on behalf of the Jewish people for the sin of the Golden Calf,³⁷ this day, Yom Kippur, became a special day of atonement for Jews forever, and the day itself is instrumental in obtaining the atonement.³⁸

It is not only that certain days are propitious for certain events, but also certain seasons portend certain auspicious occurrences while other seasons are indicators of more calamitous incidents. For example, the ten-day period at the beginning of Tishrei is a more favorable for repentance than during the rest of the year.³⁹ During the Hebrew month of Adar, it is propitious for Jews to have business dealings with non-Jews.⁴⁰ On the other hand, the ten-day period at the beginning of the month of Av is not advantageous for Jews to have court cases or do business with non-Jews.⁴¹ Similarly, the Talmud records that just as the month of Nisan was the season of the first redemption from Egypt. It will also be the season of the final redemption.

JEWISH SUPER-SENSITIVITY TO TIME

Jewish law almost "forces" the observant Jew to develop a very keen awareness of time. For example, on Passover a Jew is commanded to eat Matzah (on the first evening) and may not have any amount of *Chametz* (leaven) in one's house for the entire week-long holiday.⁴² However, the Talmud informs us that only those ingredients that can potentially become *Chametz* may be used to fulfill the obligation for Matzah, i.e. the five specific grains mentioned and water.⁴³ What, then, is

³⁴ Taanit 29a

³⁵ Maimonides, Hilchot Taanit 5:3

³⁶ Maimonides, Hilchot Taanit 5:2

³⁷ See Rashi commentary on Exodus 34:29

³⁸ Maimonides, Hilchot Teshuva 2:7

³⁹ Maimonides, Hilchot Teshuva 2:6

⁴⁰ Taanit 29a

⁴¹ Shulchan Aruch, Orach Chaim 551:1-2

⁴² Exodus 12:15,19-20

⁴³ Pesachim 35a

the difference between these two baked products, one forbidden on Passover and the other obligatory? Only a moment in time. If the water combines with the grains for less than eighteen minutes, it is Matzah and must be eaten. Water and grain for more than eighteen minutes is *Chametz* and forbidden in the Passover home. Thus the Jew has to be supersensitive to this differential of seconds, which separates between what is forbidden and what is obligatory. This minute difference is symbolized in the letters of both *Chametz* and Matzah. The only difference in the letters of these two words is that one has a *Heh* while the other has a *Chet*, and the difference between these two particular letters is a minute pen stroke. In a similar manner, there is a positive Rabbinic Mitzvah to light candles before Shabbat that will burn on Shabbat.⁴⁴ On the other hand, lighting a fire on Shabbat itself is absolutely forbidden.⁴⁵ Thus, lighting a fire one minute before nightfall is a Mitzvah. One minute later, lighting that same fire is a sin. Thus, the sensitivity to time is needed by the Jew to know that small difference between day and night, between Mitzvah and sin.

The special sensitivity of time to all of life's activities is highlighted by Ecclesiastes,⁴⁶ when he says that everything has a proper time. Thus, there is proper time for birth, for death, for crying, for laughing, for peace, for war, etc. Consequently, all these activities are a function of sensitivity to time. As Ecclesiastes himself later writes,⁴⁷ everything is good if it is in its proper time. Thus, a proper action done at the wrong time makes it into an improper Jewish action. So, for example, the Jew who drinks wine on Thursday night, rather than Friday night, may even be doing an act of desecration rather than an act of holiness, which is the Friday night Kiddush (see chapter on Holiness for a more in depth discussion about this). This concept is clearly demonstrated in the Torah story of the group of Jews who acted following the story of the spies. After the people cried and refused to go into the land of Canaan, God punished the nation by declaring that the entire adult population will die out in the desert during the forty-year period.⁴⁸ On the very next day, a group of repentant Jews wanted to indeed go into the land and atone for their sins, but were warned by Moses not to go. The moment to speak out and act for the land of Israel had passed, and they would be killed. They ignored Moses and tried to go into the land, only to be slaughtered by the Amalekites and Canaanites.⁴⁹ Had these same Jews spoken and acted in a similar manner one day earlier, they might have saved their generation and the people might have indeed entered the land of Canaan when they were supposed to, as originally planned. But with the wrong timing, one day later, these people died.

Jewish sensitivity to time also gives the Jew the ability to drastically change spiritual moods very quickly as well. The mood on the day before Purim, the Fast of Esther, is one of seriousness and repentance. As soon as nightfall arrives, the mood on Purim immediately changes to one of joy, rejoicing and "partying." Similarly, on the day before Yom Kippur, one is commanded to eat,⁵⁰ and

⁴⁴ Shulchan Aruch, Orach Chaim 263:2

⁴⁵ Exodus 35:3, codified in Shulchan Aruch, Orach Chaim 261:1

⁴⁶ Ecclesiastes 3:1

⁴⁷ Ecclesiastes 3:11

⁴⁸ Numbers 14:29-35

⁴⁹ Numbers 14:40-45

⁵⁰ Shulchan Aruch, Orach Chaim 604:1-2

the atmosphere is one of a Festival, as certain sad prayers may not be recited. As soon as Yom Kippur commences, however, the mood changes to one of utmost seriousness, repentance and self-denial. In the modern state of Israel, Israelis have also learned to go from the somber mood of *Yom Hazikaron*, the day of remembrance for all fallen soldiers on the fourth of Iyar, to be immediately followed by the wild ecstasy and joyousness of celebration of freedom on *Yom Ha-atzmaut*, Independence Day, on the fifth of Iyar.

It is man's nature to forget events and the feelings that they bring as time elapses. Sometimes this is a true gift and mandated by God, as in the case of mourning, when a Jew is not permitted to grieve too long.⁵¹ However, in other areas, the Jew must learn to fight this natural inclination to forget and remember events in history as if they happened today, and develop, through observance, a special sensitivity to all aspects of time.

⁵¹ Maimonides, Hilchot Avel 13:11

Time

(1) בראשית ב: ג

ויברך אלקים את יום השביעי ויקדש אתו כי בו שבת מכל מלאכתו אשר ברא אלקים לעשות :

(2) כלים א: ו-ט

עשר קדושות הן, ארץ ישראל מקודשת מכל הארצות.... עירות המוקפות חומה מקודשות ממנה... לפנינו מן החומה מקודש מהם, שאוכלים שם קדשים קלים ומעשר שני. הר הבית מקודש ממנו, שאין זבים וזבות נדות ויולדות נכנסים לשם. החיל מקודש ממנו, שאין גוים וטמא מת נכנסים לשם.. עזרת נשים מקודשת ממנו...עזרת הכהנים מקודשת ממנה...בין האולם ולמזבח מקודש ממנה... ההיכל מקודש ממנו, שאין נכנס לשם שלא רחץ ידים ורגלים. קודש הקדשים מקודש מהם

(3) שמות לא: יב-יד

ויאמר ד' אל משה לאמר: ואתה דבר אל בני ישראל לאמר אך את שבתתי תשמרו כי אות הוא ביני וביניכם לדרתים לדעת כי אני ד' מקדשכם: ושמרתם את השבת כי קדש הוא לכם מחלליה מות יומת כי כל העשה בה מלאכה ונכרתה הנפש ההוא מקרב עמיה

(4) שמות לה: א-ג

ויקהל משה את כל עדת בני ישראל ויאמר אלהם אלה הדברים אשר צוה ד' לעשת אתם: ששת ימים תעשה מלאכה וביום השביעי יהיה לכם קדש שבת שבתון לד' כל העשה בו מלאכה יומת: לא תבערו אש בכל משבתים ביום השבת:

(5) ויקרא יט: ל

את שבתתי תשמרו ומקדשי תיראו אני ד':

(6) שמות יב: ב וספר החינוך, מצוה ד

החדש הזה לכם ראש חדשים ראשון הוא לכם לחדשי השנה:

...לקדש חדשים ולעבר שנים בבית דין גדול בחכמה סמוך בארץ ולקבוע ועדי השנה על פי אותו קידוש

(7) דברים טז: ג

לא תאכל עליו חמץ שבעת ימים תאכל עליו מצות לחם עני כי בחפזון יצאת מארץ מצרים למען תזכר את יום צאתך מארץ מצרים כל ימי חיך:

(8) דברים ד: ט-י

רק השמר לך ושמר נפשך מאד פן תשכח את הדברים אשר ראו עיניך ופן יסורו מלבבך כל ימי חיך והודעתם לבניך ולבני בניך: יום אשר עמדת לפני ד' אלהיך בחרב באמר יד' אלי הקהל לי את העם ואשמעם את דברי אשר ילמדון ליראה אתי כל הימים אשר הם חיים על האדמה ואת בניהם ילמדון:

(9) דברים כה: יז-יט

זכור את אשר עשה לך עמלק בדרך בצאתכם ממצרים: אשר קרך בדרך ויזנב בך כל הנחשלים אחריך ואתה עיף ויגע ולא ירא אלהים:

Time

(10) דברים ט: ז

זכר אל תשכח את אשר הקצפת את ד' אלקיך במדבר למן היום אשר יצאת מארץ מצרים עד באכם עד המקום הזה ממרים הייתם עם ד' :

(11) דברים כד: ט

זכור את אשר עשה ד' אלקיך למרים בדרך בצאתכם ממצרים :

(12) שמות כ: ח

זכור את יום השבת לקדשו :

(13) מזמורי תהילים נמצאים בסוף תפילת שחרית

היום יום ראשון (שני, שלישי, וכו') בשבת שבו היו הלויים אומרים בבית המקדש

(14) גיטין עז.

חד בשבא ותרי ותלתא בתר שבתא ארבעה וחמשה ומעלי שבתא קמי שבתא

(15) שולחן ערוך, אורח חיים רצט: ו

שכח ולא הבדיל במו"ש מבדיל עד סוף יום ג'

(16) הגדת פסח, לפני כוס שני

בכל דור ודור חייב אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים

(17) שמות כב: כ, שמות כג: ט, ויקרא יט: לד, דברים י: יט

וגר לא תונה ולא תלחצנו כי גרים הייתם בארץ מצרים :

וגר לא תלחץ ואתם ידעתם את נפש הגר כי גרים הייתם בארץ מצרים :

כאזרח מכם יהיה לכם הגר הגר אתכם ואהבת לו כמוך כי גרים הייתם בארץ מצרים אני ד' אלקיכם :

ואהבתם את הגר כי גרים הייתם בארץ מצרים :

(18) דברים ה: טו

וזכרת כי עבד היית בארץ מצרים ויצאך ד' אלקיך משם ביד חזקה ובזרע נטויה על כן צוך ד' אלקיך לעשות את

יום השבת :

(19) פירוש רש"י על בראשית א: א

בראשית - אמר רבי יצחק לא היה צריך להתחיל את התורה אלא מהחודש הזה לכם שהיא מצוה ראשונה

שנצטוו בה ישראל ומה טעם פתח בבראשית משום (תהלים קי"א) כח מעשיו הגיד לעמו לתת להם נחלת גוים

שאם יאמרו אומות העולם לישראל ליסטים אתם שכבשתם ארצות שבעה גוים הם אומרים להם כל הארץ של

הקב"ה היא הוא בראה ונתנה לאשר ישר בעיניו ברצונו נתנה להם וברצונו נטלה מהם ונתנה לנו :

(20) מלאכי ג: כג-כד

הנה אנכי שלח לכם את אליה הנביא לפני בוא יום ד' הגדול והנורא: והשיב לב אבות על בנים ולב בנים על

אבותם פן אבוא והכיתי את הארץ חרם :

(21) תפילת מוסף ליום טוב

...ברוך אתה ד' מקדש ישראל והזמנים.

Time

(23) רמב"ם, הלכות עדות ט: ז
מי שחציו עבד וחציו בן חורין פסול (לעדות):

(24) שמות יב: ב
החדש הזה לכם ראש חדשים ראשון הוא לכם לחדשי השנה:

(25) שמות יב: ג
דברו אל כל עדת ישראל לאמר בעשר לחדש הזה ויקחו להם איש שה לבית אבת שה לבית:

(26) שמות יב: ו
והיה לכם למשמרת עד ארבעה עשר יום לחדש הזה ושחטו אתו כל קהל עדת ישראל בין הערבים:

(72) שמות יב: יא
וככה תאכלו אתו מתניכם חגרים נעליכם ברגליכם ומקלכם בידכם ואכלתם אתו בחפזון פסח הוא לדי':

(28) שמות יב: יי
ולא תותירו ממנו עד בקר והנתר ממנו עד בקר באש תשרפו:

(29) ראש השנה לב:
...משום דזריזין מקדימין למצות

(30) בראשית כב: ג
וישכם אברהם בבקר ויחבש את חמרו ויקח את שני נעריו אתו ואת יצחק בנו ויבקע עצי עלה ויקם וילך אל המקום אשר אמר לו האלקים:

(31) שולחן ערוך, ירה דעה רסב: א
אין מלין עד שתנץ החמה ביום השמיני ללידתו, וכל היום כשר למילה, אלא שזריזין מקדימים למצות ומלין מיד בבקר

(32) פסחים סח:
וראה כמה חביבה מצוה בשעתה

(33-34) תענית כט.
ותשא כל העדה ויתנו את קולם ויבכו העם בלילה ההוא אמר רבה אמר רבי יוחנן (אותו היום ערב) אותה לילה ליל תשעה באב היה אמר להם הקדוש ברוך הוא אתם בכיתם בכיה של חנם ואני קובע לכם בכיה לדורות חרב הבית בראשונה ... אמר רב יהודה בריה דרב שמואל בר שילת משמיה דרב כשם שמשנכנס אב ממעטין בשמחה כך משנכנס אדר מרבין בשמחה

Time

(35) רמב"ם, הלכות תעניות ה: ג:

ותשעה באב וחמשה דברים אירעו בו נגזר על ישראל במדבר שלא יכנסו לארץ וחרב הבית בראשונה ובשנייה ונלכדה עיר גדולה וביתר שמה והיו בה אלפים ורבבות מישראל והיה להם מלך גדול ודימו כל ישראל וגדולי החכמים שהוא המלך המשיח ונפל ביד גוים ונהרגו כולם והיתה צרה גדולה כמו חורבן המקדש ובו ביום המוכן לפורענות חרש טורנוסרופוס הרשע ממלכי אדום את ההיכל ואת סביביו לקיים (ירמיהו כ"ו) ציון שדה תחרש:

(36) רמב"ם, הלכות תעניות ה: ב:

ואלו הן יום שלישי בתשרי שבו נהרג גדליה בן אחיקם ונכבית גחלת ישראל הנשארה וסיבב להתם גלותן ועשירי בטבת שבו סמך מלך בבל נבוכדנאצר הרשע על ירושלים והביאה במצור ובמצוק ושבעה עשר בתמוז וחמשה דברים אירעו בו נשתברו הלוחות ובטל התמיד מבית ראשון והובקעה ירושלים בחורבן שני ושרף אפוסטומוס הרשע את התורה והעמיד צלם בהיכל:

(37) פירוש רש"י על שמות לד: כט

ויהי ברדת משה - כשהביא לוחות אחרונות ביום הכפורים:

(38) רמב"ם, הלכות תשובה ב: ז:

היודי שנהגו בו כל ישראל אבל אנחנו חטאנו (כולנו) והוא עיקר היודי עבירות שהתודה עליהם ביום הכפורים זה חוזר ומתודה עליהן ביום הכפורים אחר אע"פ שהוא עומד בתשובתו שנאמר כי פשעי אני אדע וחטאתי נגדי תמיד:

(39) רמב"ם, הלכות תשובה ב: ו:

יום הכפורים הוא זמן תשובה לכל ליחיד ולרבים והוא קץ מחילה וסליחה לישראל לפיכך חייבים הכל לעשות תשובה ולהתודות ביום הכפורים ומצות וידוי יום הכפורים שיתחיל מערב היום קודם שיאכל שמא יחנק בסעודה קודם שיתודה ואע"פ שהתודה קודם שיאכל חוזר ומתודה בלילי יום הכפורים ערבית וחוזר ומתודה בשחרית ובמוסף ובמנחה ובנעילה והיכן מתודה יחיד אחר תפלתו ושליח צבור באמצע תפלתו בברכה רביעית:

(40) תענית כט.

אמר רב יהודה בריה דרב שמואל בר שילת משמיה דרב כשם שמשנכנס אב ממעטין בשמחה כך משנכנס אדר מרבין בשמחה

(41) שולחן ערוך, אורח חיים תקנא: א-ב

משנכנס אב ממעטין בשמחה ובר ישראל דאית ליה דינא בהדי כותי לישתמיט מיניה דריע מזליה...: מר"ח עד התענית ממעטים במשא ובמתן ובבנין של שמחה כגון בית חתנות לבנו או בנין של ציור וכיור ובנטיעה של שמחה כגון אבורנקי של מלכים שנוטעים לצל להסתופף בצלו או מיני הדס ומיני אהלים ואם היה כותלו נוטה ליפול אף על פי שהוא של שמחה מותר לבנות (ולצורך מצוה הכל שרי) (ר"ן ספ"ק דתענית) ואין נושאים נשים ואין עושין סעודת אירוסין אבל ליארס בלא סעודה מותר ואפילו בט' באב עצמו מותר ליארס שלא יקדמנו אחר: הגה ונוהגין להחמיר שאין נושאים מ"ז בתמוז ואילך עד אחר ט' באב (מנהגים):

(42) שמות יב: טו, יט-כ

שבעת ימים מצות תאכלו אך ביום הראשון תשביתו שאר מבתיתכם כי כל אכל חמץ ונכרתה הנפש ההוא מישראל מיום הראשון עד יום השבעי:

Time

שבעת ימים שאר לא ימצא בבתיכם כי כל אכל מחמצת ונכרתה הנפש ההוא מעדת ישראל בגר ובאזרח הארץ :
כל מחמצת לא תאכלו בכל מושבתיכם תאכלו מצות :

(43) פסחים לה.

אמר קרא לא תאכל עליו חמץ שבעת ימים תאכל עליו מצות דברים הבאים לידי חימוץ אדם יוצא בהן ידי חובתו במצה יצאו אלו שאין באין לידי חימוץ אלא לידי סירחון

(44) שולחן ערוך, אורח חיים רסג:ב

אחד האנשים ואחד הנשים חייבים להיות בבתיכם נר דלוק בשבת.

(45) שמות לה:ג ושולחן ערוך, אורח חיים רסא:א

לא תבערו אש בכל משבתיכם ביום השבת :

ספק חשיכה והוא בין השמשות. אין מעשרין את הודאי ואין מטבילין את הכלים ואין מדליקין את הנרות ואין מערבין עירובי תחומין

(46) קהלת ג:א

לכל זמן ועת לכל חפץ תחת השמים :

(47) קהלת ג:יא

את הכל עשה יפה בעתו גם את העלם נתן בלבם מבלי אשר לא ימצא האדם את המעשה אשר עשה האלהים מראש ועד סוף :

(48) במדבר יד:כט-לה

במדבר הזה יפלו פגריכם וכל פקדיכם לכל מספרכם מבן עשרים שנה ומעלה אשר הלינתם עלי : אם אתם תבאו אל הארץ אשר נשאתי את ידי לשכן אתכם בה כי אם כלב בן יפנה ויהושע בן נון : וטפכם אשר אמרתם לבז יהיה והביאתי אתם וידעו את הארץ אשר מאסתם בה : ופגריכם אתם יפלו במדבר הזה : ובניכם יהיו רעים במדבר ארבעים שנה ונשאו את זנותיכם עד תם פגריכם במדבר : במספר הימים אשר תרתם את הארץ ארבעים יום לשנה יום לשנה תשאו את עונתיכם ארבעים שנה וידעתם את תנואתי : אני ד' דברתי אם לא זאת אעשה לכל העדה הרעה הזאת הנועדים עלי במדבר הזה יתמו ושם ימתו :

(49) במדבר יד:מ-מה

וישכמו בבקר ויעלו אל ראש ההר לאמר הננו ועלינו אל המקום אשר אמר ד' כי חטאנו : ויאמר משה למה זה אתם עברים את פי ד' והוא לא תצלח : אל תעלו כי אין ד' בקרבכם ולא תנגפו לפני איביכם : כי העמלקי והכנעני שם לפניכם ונפלתם בחרב כי על כן שבתם מאחרי ד' ולא יהיה יהוה עמכם : ויעפלו לעלות אל ראש ההר וארון ברית יהוה ומשה לא משו מקרב המחנה : וירד העמלקי והכנעני הישב בהר ההוא ויכתום עד החרמה :

(50) שולחן ערוך, אורח חיים תרד:א

מצוה לאכול בערב יום הכפורים ולהרבות בסעודה : הגה ואסור להתענות בו אפי' תענית חלום (מהרי"ל) ואם נדר להתענות בו ע"ל ס"י תק"ע ס"ב :

(51) שולחן ערוך, אורח חיים תרד:ב

אין נופלים על פניהם בעיוה"כ :

(52) רמב"ם, הלכות אבל יג:יא

Time

אל יתקשה אדם על מתו יתר מדאי שנאמר אל תבכו למת ואל תנודו לו כלומר יתר מדאי שזהו מנהגו של עולם והמצער עצמו יותר על מנהגו של עולם הרי זה טפש אלא כיצד יעשה שלשה לבכי שבעה להספד שלשים יום לתספורת ולשאר החמשה דברים